

Činnost Městského muzea Valašské Klobouky v roce 2006

I. Sbírkotvorná činnost

(akvizice, evidence, inventarizace, ošetření sbírek, zpracování, depozitáře)

Ve sledovaném období zaznamenaly fondy etnografie, archivu a fotoarchivu 21 přírůstků (21 přírůstkových čísel, v tom je ovšem obsaženo například 1685 kusů převážně historických fotografií!). Z etnografických přírůstků jde například o části oděvů (kacabaja, kordulka), dárce pocházejí především z Valašských Klobouk, ale také z Brumova, Vlachovic, Prahy či Ružomberoku (SK). Velmi vzácné přírůstky získalo muzeum v květnu 2006: jde jednak o část předmětů, které byly jako osobní majetek Josefa Valčíka poslány z Anglie jeho příbuzným (například milostný dopis Valčíkovi), jednak o rozsáhlou písemnou agendu spojenou s poručnictvím Antonína Jiříčka nad Valčíkovými lipinskými neteřemi a synovci. Úhrnem jde o dva kartony nejruznějších písemností a dalších materiálů, ale jsou zde také audionahrávky vzpomínek Antonína Jiříčka.

U všech předmětů bylo provedeno základní ošetření, byla jim přidělena jednak přírůstková čísla, jednak inventární čísla a byly řádně zařazeny do sbírek.

Ve sledovaném období byla také dokončena kompletní inventarizace a digitalizace celého fotoarchivu, nový popis všech snímků a tematické a věcné rozřídění elektronických podob těchto snímků. Tato systematická a časově náročná akce probíhala od dubna 2004, nejvyšší inventární číslo je k 31. 12. 2006 10.413, pod některými inventárními čísly je ovšem více snímků. Valašskokloboucké muzeum tak má jako první paměťová instituce ve Zlínském kraji digitalizován celý fotoarchiv. Tento fotoarchiv je často využíván nejen odborníky (například památkáři), ale i laickou veřejností. Zpracovaná databáze umožňuje především mimořádně rychlou orientaci v desetitisícovém souboru snímků.

Fotoarchiv byl a je hojně prezentován: fotografie jsou publikovány v různých časopisech a sbornících, ve Valašskoklobouckém zpravodaji, jsou součástí výstav, Vlastivědných kapitol z Valašskokloboucka nebo knihy „Z příběhů města Valašské Klobouky“, staly se také základem pro stejnojmennou muzejní výstavu.

Vedle sbírek také muzeum spravuje dva památkové objekty, čp. 276 a 194, přičemž školním výpravám nabízíme - díky vynikající a dlouhodobé spolupráci s Nadací Jana Pivečky - i prohlídku roubeného domu čp. 7.

II. Vědeckovýzkumná a metodická činnost

Vědeckovýzkumná činnost muzea dlouhodobě směřovala k jubilejnímu roku 2006. Série dílčích článků a studií vyústila v závěru roku 2005 ve vůbec první monografické zpracování dějin města od roku 1878, kdy vydal učitel Antonín Ugwitz malý čtyřicetistránkový sešitek „Místopis a dějiny města Valašských Klobouk“. Odbornou i laickou veřejností vysoce ceněná kniha s názvem „Z příběhů města Valašské Klobouky“ vůbec poprvé představila autorskou koncepci a interpretaci dějin města, přičemž především zcela nově promyslela a ukázala počátky města. Tato autorská koncepce a interpretace dějin města se pak stala součástí všech tištěných propagačních materiálů spjatých s výročím (od pamětního listu po pexeso či po výstavu ve věži klobouckého kostela), ale také prezentací města v různých publikacích (například o Zlínském kraji).

Propagační a osvětový charakter této publikace by ale měla v příštích letech doplnit plnohodnotná odborná monografie, kterou by si historie našeho města jistě zasloužila.

Muzeum již před časem iniciovalo vznik nových badatelských projektů (v některých případech i diplomových prací), kterým nadále poskytuje metodické a odborné zázemí.

III. Kulturně-výchovná činnost

Výstavy a expozice realizované ve sledovaném období:

expozice

15. 5. – 31. 10. Z příběhů města Valašské Klobouky (pro velký zájem prodlouženo do 5. 12.)

V květnu 2006 byla zahájena výstava „Z příběhů města Valašské Klobouky“. V hlavní dny oslav, 3. a 4. června, pak byla rozšířena o originály listin z let 1356 a 1423, o městské knihy ze 2. poloviny 16. století a o sérii cechovních a městských pečidel z 16.-19. století. Listina z roku 1356 je nejstarším dokumentem uchovávaným Státním okresním archivem ve Zlíně a po celou dobu existence archivu nebyla nikdy vystavována. Vystavování starých archiválií podléhá velmi přísným pravidlům. Díky velké vstřícnosti vedení archivu byly kloboucké archiválie včetně té nejceněnější zapůjčeny na dva dny, ovšem s mimořádným a přísným bezpečnostním režimem. Zájem o archiválie a muzejní výstavu byl mimořádný a překonal i návštěvu, kterou známe z mikulášských jarmeků. Výstavu tak v těchto dvou dnech vidělo na 8000 návštěvníků! - Výstava měla trvat do 31. října, pro velký zájem však byla prodloužena až do začátku prosince, aby ji mohli shlédnout i návštěvníci mikulášského jarmeku.

K výstavě jsme také vydali v nákladu 1200 kusů prospekt.

Muzeum se také samozřejmě podílelo i na přípravě dalších materiálů vydaných u příležitosti oslav (kalendáře, zvláště pak velký, pexeso...).

Petr Odehnal byl také členem komise, která tyto oslavy připravovala.

Městské muzeum společně s knihovnou nabídly v květnu 2006 místním i okolním školám vzdělávací program připravený k příležitosti oslav 650. výročí udělení městských práv. Program byl určen žákům druhého stupně základní školy a středoškolským studentům a měl za cíl především zvýšit informovanost žáků a studentů zdejších škol o městě, jeho historii a památkách, ale také se snažil představit informační zdroje, z nichž lze příslušné informace získat.

Program měl dva bloky, jeden probíhal v muzeu, druhý v knihovně. Základem muzejního bloku byla výstava historických fotografií „Z příběhů města Valašské Klobouky“, doprovázená komentářem a výkladem, a návštěva muzejních expozic v Červeném domě s ukázkami práce na tkalcovském stavu. V rozšířené podobě pak bylo možné absolvovat také exkurzi po městské památkové zóně. A využívána byla právě jen tato rozšířená nabídka. Exkurze byla navíc obohacena o prohlídku kostelní věže. V modifikované podobě pak dokonce absolvovaly muzejní část programu či exkurzi po památkové zóně i některé třídy prvního stupně, respektive školní družina.

Blok v knihovně byl věnován prezentaci vlastivědných publikací o regionu, publikací k jednotlivým obcím Valašskokloboucka a regionálních vlastivědných periodik (z fondů muzea a knihovny). Součástí bloku bylo i celkové představení informačních zdrojů, nejen tedy sekundární literatury, ale také archivních pramenů. Zpestřením bylo především listování starými kronikami města, zapůjčenými speciálně pro náš program ze Státního okresního archivu ve Zlíně. Pro žáky druhého stupně ZŠ byl připraven i kratší vstup věnovaný místním pověstem.

Na závěr tohoto bloku byl pro žáky a studenty připraven kvíz, ve kterém si mohli prověřit nově nabyté znalosti a vědomosti. V posledním červnovém týdnu pak proběhlo vyhlášení výsledků kvízu a odměnění jeho nejúspěšnějších řešitelů (v několika věkových kategoriích).

Velmi úspěšný program trval čtyři vyučovací hodiny a absolvovaly jej všechny třídy druhého stupně ZŠ (jak bylo řečeno, tak v modifikované podobě i některé třídy prvního stupně), všechny třídy OU a SOU a některé třídy gymnázia a obchodní akademie.

výstavy

24. 11. 2005 – 31. 1.	Zdenka Psotová: Ikony
2. 3. – 16. 4.	Petr Štengl: Jinýma očima
6.-9. 7.	Mónus Szilvia: krajinomalby (v rámci Valašského kumštování)
15. 12. – 18. 2. 2007	Hasiči trochu jinak
1. 12. – 20. 12.	výstava betlémů (v rámci Valašského mikulášského jarmeku)

Přednášky, besedy, koncerty a jiné kulturní programy:

autorská čtení, besedy, přednášky, koncerty

2. 3.	Petr Štengl – autorské čtení
6. 4.	Miloslav Pojsl: Rané křesťanské umění (ve spolupráci s Muzejní společností)
13. 4.	Jaroslav Kovanda a Milan Libiger: Setkání s tvůrci Psího vína, časopisu pro současnou poezii (ve spolupráci s Muzejní společností)
26. 4.	Smyčkové trio Gideon
18. 5.	Mezinárodní den muzeí
25. 6.	Michaela Kostková: „Nejsevernější“ mys Evropy (Nordkapp) a národní park Abisko („perla Švédska“) (ve spolupráci s Muzejní společností)
28. 9.	Jiří Severín: Dialogy o lidové hudbě v čase + koncert VS Důbrava (ve spolupráci s VS Důbrava)
10. 11.	Jiřina Štouračová: Křesťanem v dnešní době (ve spolupráci s MSKA)

cestovatelské večery (ve spolupráci s CASD)

29. 1.	František Tomanec: Jak to řeší v Bangladéši
26. 2.	Indie
26. 3.	René a Vratislava Bilovi: Život v Kampale
30. 4.	Jaroslav Šlosárek: Kanada mýma očima
28. 5.	Oto Hermann: Torquay, anglická riviéra, a jižní Devon
18. 6.	Marek Císař: USA – země mnoha tváří
23. 7.	Marie Zainerová: Izraelská vzpomínání
27. 8.	Oto Hermann: Londýn. Ze života hlavního města Velké Británie
24. 9.	Jaroslav Šlosárek: Kanada mýma očima 2
29. 10.	Jan Dymáček: Řecko očima křesťanského poutníka
26. 11.	Aťa Kubenová: Amazonie. Dva roky mezi indiány

Po dlouhých letech jsme se dočkali oživení expozice pravěku jižního Valašska. Ta je v současné době konečně dovybavena spojkami vitrín.

V poslední době jsme ve spolupráci s Muzejní společností významně zaměřili naši pozornost také na pořádání kurzů lidových dovedností. Ve školním roce 2005/2006 v muzeu proběhl druhý ročník (celoročního!) kurzu vyšívání podle tetičky Sušilové (celkem asi 40 dívek), ve školním roce 2006/2007 se pak rozběhl již třetí ročník tohoto úspěšného kurzu, který je také vynikající prezentací muzejních sbírek (přípravenost, struktura a výsledky kurzu jsou ceněny nejen zájemci z řad laické veřejnosti, o čemž například svědčí již třetí pokračování kurzu, jehož pobočka je druhým rokem také při ZŠ Nedašov, ale také etnografy z řady odborných pracovišť). Na jaře 2006 pak proběhl dvouměsíční kurz výroby kraslic tradičními i módními technikami (14 žen), na podzim jsme realizovali druhý ročník kurzu pletení slaměných ozdob.

září-červen	Kurz vyšívání podle tetičky Sušilové
9. 2. - 19. 4.	Kurz - různé techniky zdobení kraslic
4. - 18. 10.	Kurz pletení slaměných ozdob

To, že jsou naše sbírky dobře prezentovány a následně pak i vyhledávaným studijním materiálem, dokládá i vysoký počet badatelských návštěv v muzeu (150). V řadě případů jde v podstatě o konzultace. V mnoha případech jde o studenty (ročníkové, bakalářské a diplomové práce, mnohé vznikají přímo z iniciativy muzea a při muzeu, v případě kvalitních prací se studentům otevírá i atraktivní možnost publikace ve Vlastivědných kapitolách) a odborníky studující svá témata v širších souvislostech. V některých případech pak dochází i k výpůjčkám sbírkových předmětů.

Velmi časté jsou návštěvy, které žádají o zapůjčení snímků z fotoarchivu, jde především o snímky jednotlivých obcí regionu či domů ve městě nebo vsi. Počet zapůjčených či v elektronické podobě poskytnutých snímků dosáhl během uplynulého období téměř 1000 položek.

Muzejní sbírky byly také prezentovány mimo naše město, nejrozsáhleji na výstavě ve Vlachovicích k 450. výročí povýšení Vlachovic na městečko.

Při výčtu činnosti nelze opomenout ani soustavnou spolupráci s okolními archivními a muzejními institucemi (především Zlín, Vsetín, Brumov, Slavičín), ani povinnosti vyplývající z našeho členství v Asociaci muzeí a galerií České republiky.

Díky svému regionálnímu zaměření je badateli poměrně hojně vyhledávána muzejní knihovna: v uplynulém období jsme evidovali 150 výpůjček. Knihovní fond zaznamenal dvě desítky přírůstků (s tím souvisí mj. sledování novinek, bibliografický popis, evidence, uložení publikací...). Muzeum je také aktivním účastníkem knihovnické konference, pomocí které se - mimo jiného - pracovníci knihoven, muzeí a archivů Zlínského kraje vzájemně informují o svých přírůstcích a o novinkách regionální literatury. Petr Odehnal se také účastní pravidelných seminářů pro tyto pracovníky. Muzeum také poskytuje některé další knihovnické služby, například zodpovídá faktografické a bibliografické dotazy nebo upozorňuje vydavatele na instituci povinných výtisků a povinné nabídky a metodicky jim pomáhá těmto zákonným povinnostem dostát.

Dále děláme přednášky o městské památkové zóně pro skupiny.

Ve výčtu aktivit nelze zapomenout na soustavnou spolupráci s Muzejní společností ve Valašských Kloboukách, díky níž vycházejí nejen Vlastivědné kapitoly.

Muzejní společnost je také již léta spolupřadatelem mikulášského jarmeku, na jehož úspěšném růstu se nemalým dílem podílí i městské muzeum.

Zrcadlem kvality osvětové a popularizační práce je mj. návštěvnost muzea. Návštěvnost klobouckého muzea lze považovat za velmi úspěšnou. V roce 2006 navštívilo muzeum 17.617 návštěvníků (téměř o 6.500 osob více než v roce 2005, což je především ovlivněno úspěchem expozice k 650. výročí městských práv a jejího rozšíření o originály listin v hlavním víkendu oslav).

Petr Odehnal je také členem redakční rady Valašskoklobouckého zpravodaje. Tento také pracuje v redakčních radách ZVUKu, revue pro kulturu Zlínského kraje, a Valaška, vlastivědné revue.

Členství v těchto redakčních radách jsou nejen nesporným oceněním osobní odborné práce, ale bezesporu také aktivit valašskoklobouckého muzea.

Petr Odehnal také pracuje ve Stavební a památkové komisi města Valašské Klobouky, připomenout je třeba také soustavnou práci muzea ve prospěch valašskokloboucké městské památkové zóny.

IV. Ediční činnost

Velmi významnou složkou naší popularizační a osvětové činnosti je také publikační činnost. V roce 2000 byl znovuobnoven sborník Vlastivědné kapitoly z Valašskokloboucka (1953-1971), který muzeum vydává s Muzejní společností, role muzea je především výkonná, Společnost projekt zaštiťuje zejména platbou přípravy tisku a samotného tisku Kapitol (60.000,- Kč). V závěru roku 2006 byl předán k sazbě a tisku šestý ročník Vlastivědných kapitol, které vyjdou na konci února 2007, v roce 2007 by pak měl vyjít ještě sedmý ročník Kapitol (tj. za rok 2006).

Vlastivědné kapitoly jsou vysoce hodnoceny laickou i odbornou veřejností, a to především proto, že pravidelně poskytují nové a původní příspěvky, které mapují bohatou historii a kulturu Valašských Klobouk a Valašskokloboucka, prezentují muzejní a archivní fondy (písemné prameny, fotografie sbírkových předmětů, fotoarchiv) a svou formou vše zpřístupňují trvale. Ve 3. čísle Vlastivědného věstníku moravského ročníku 2006 byla otištěna recenze prvních čtyř ročníků Kapitol. Zdeněk Fišer, historik z Moravského zemského muzea v Brně, ji začíná slovy: „Jedním z nejzajímavějších publikačních projektů, jimiž se prezentují menší regionální muzea, jsou Vlastivědné kapitoly z Valašskokloboucka.“

V. Provoz

Muzeum se stará o údržbu a provoz dvou památkových objektů - Staré radnice a Červeného domu. Náročnost plnění všech úkolů a obzvláště v době příprav na oslavy udělení městských práv byla zvýšena tím, že byly k 1. 1. 2006 sníženy úvazky na muzeu ze 3,0 na 2,6. Nadále pak zůstává limitujícím faktorem činnosti muzea skutečnost, že se v objektu Staré radnice nacházejí - v někdejších výstavních prostorách - kanceláře živnostenského úřadu.

Mgr. Petr Odehnal, Městské muzeum Valašské Klobouky